

Nr 11.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändrad lönegrads-placering för de hos kamrarna anställda postvaktmästarna.

I en inom andra kammaren under nr 44 väckt motion, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, hemställer herr *Hedlund* i Östersund »att riksdagen måtte besluta, att de nu anställda postvaktmästarna placeras i lönegrad 14 och biträdande postvaktmästaren i lönegrad 12 och att andra kammarens postvaktmästare och biträdande postvaktmästare, som innehåft denna syssla före och efter de nya anställnings- och löneförhållandena beslutades, få tillgodogöra sig denna löneförmån retroaktivt fr. o. m. år 1950».

Beträffande motiveringen för ifrågavarande hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet inhämtat yttrande från *fullmäktige i riksgäldskontoret*. Fullmäktige ha ansett en höjning av lönegradsplaceringen för postvaktmästarna och de biträdande postvaktmästarna icke för närvarande påkallad och ha därför avstyrkt bifall till den i motionen gjorda framställningen. Till stöd härför ha fullmäktige anfört följande:

Före den 1 januari 1948 voro riksdagsvaktmästarna indelade i tre grupper. Till den första gruppen hörde en förste vaktmästare och en postvaktmästare i vardera kammaren, till den andra två biträdande postvaktmästare i andra kammaren, en förste vaktmästare i statsutskottet, fyra vaktmästare i riksdagens kansli (tryckeriexpeditionen) och två portvakter samt till den tredje gruppen övriga vaktmästare.

Vid den från och med år 1948 i enlighet med förslag av bankoutskottet i utlåtande nr 57/1947 genomförda omorganisationen av vaktmästarpersonalen vid riksdagen, vilken — med undantag för s. k. »äldre» vaktmästare — innebar helårsanställning av vaktmästarna med inplacering å löneplan under avlöningsreglementet för riksdagens verk, uppdelades vaktmästarna såsom tidigare på tre olika grupper med placering i respektive 14, 12 och 10 lönegraden. Sammansättningen av de olika grupperna blev dock något annorlunda än förut. Sålunda hänfördes till 14 lönegraden dels de dittillsvarande befattningarna som förste vaktmästare i kamrarna och dels en ny befattning som förste vaktmästare i riksdagens kansli (tryckeriexpeditionen). Såsom närmaste man till förste vaktmästaren skulle enligt organisationsplanen tjänstgöra en biträdande förste vaktmästare i 12 lönegraden. Till samma lönegrad hänfördes även förste vaktmästaren i statsutskottet. Till 10 lönegraden hänfördes portvakter och övriga vaktmästare, således även vaktmästarna i riksdagens kansli, vilka dittills tillhört mellangruppen.

Beträffande postvaktmästarna och biträdande postvaktmästarna innebar det av bankoutskottet framlagda förslaget, att dessa befattningar skulle indragas och ersättas av en postexpedition med betjäning från postverket.

Detta förslag blev icke bifallet av riksdagen. Riksdagens beslut medförde, att de dåvarande postvaktmästarna (S. Nilsson i första och N. Hellborg i andra kammaren), vilka båda tillhörde kategorien »äldre vaktmästare», i fortsättningen kommo att bibehållas vid sina befattningar. De båda biträdande postvaktmästarna i andra kammaren (E. Älvenstrand och G. Westman), placerades vid omorganisationens genomförande såsom e. o. vaktmästare i 10 lönegraden, enär deras arbete icke ansetts motivera en särställning i förhållande till övriga vaktmästare; avsikten var att ifrågavarande arbete skulle utföras av klubbvaktmästarna.

Vid Hellborgs avgång med pension i augusti 1948 erhöll e. o. vaktmästaren E. Älvenstrand förordnande att tills vidare mot vikariatsersättning uppehålla befattningen såsom postvaktmästare i andra kammaren. Sedermera — i april 1949 — förordnades Älvenstrand genom beslut av fullmäktige till e. o. postvaktmästare i samma kammare med placering i 12 lönegraden, vilken placering fullmäktige med hänsyn till göromålens beskaffenhet och vikt fann i och för sig och i jämförelse med förste vaktmästarens lönegradsplacering lämplig och riktig. Efter Nilssons avgång ur tjänsten med pension (juni 1950) har e. o. vaktmästaren T. Hollner på motsvarande sätt förordnats till e. o. postvaktmästare i 12 lönegraden i första kammaren. Sedan Älvenstrand befordrats till postvaktmästare i andra kammaren, förordnades till hans efterträdare som biträdande postvaktmästare en av de »äldre» vaktmästarna (G. Bergman) med samma lön, som efter omorganisationens genomförande utgår till »äldre» vaktmästare i mellangruppen.

Organisationen av vaktpersonalen i riksdagshuset är sålunda — om man bortser från kvarvarande »äldre» vaktmästare — för närvarande uppbyggd på följande sätt:

1 övervaktmästare och materialförvaltare	lönegrad 20
2 förste vaktmästare i kamrarna och 1 expeditionsförman a tryckeriexpeditionen	» 14
2 biträdande vaktmästare i kamrarna och 1 förste vaktmästare i statsutskottet	» 12
2 postvaktmästare i kamrarna	» 12
övriga vaktmästare	» 10

Älvenstrand och Westman gjorde i april 1950 hos fullmäktige framställning om höjd lönegradsplacering. Denna framställning föranledde icke någon fullmäktiges åtgärd.

I den föreliggande motionen, som icke berör Bergman, föreslås höjning, retroaktivt från och med år 1950, av tjänsteställningen för postvaktmästarna från 12 till 14 lönegraden och för de biträdande postvaktmästarna från 10 till 12 lönegraden. Som motivering härför anföres bland annat dels den före 1948 gällande placeringen, enligt vilken postvaktmästarna i lönehänseende jämställdes med förste vaktmästarna i kamrarna och de biträdande postvaktmästarna såsom tillhörande mellangruppen uppbuo högre lön av en krona per dag än kamrarnas övriga vaktmästare, dels ock det ansvar de ifrågavarande vaktmästarna ha för handhavande och distribution av värdeförsändelser.

Såsom redan framhållits ha fullmäktige funnit en placering av postvaktmästarna i 12 lönegraden lämpligt avvägd. En uppflyttning av postvaktmästarna till paritet med förste vaktmästarna i kamrarna och å tryckeriexpeditionen skulle enligt fullmäktiges uppfattning icke stå i överensstämmelse med 1947 års omorganisation, enligt vilken förste vaktmästarna voro avsedda att närmast under övervaktmästaren erhålla en verklig förmans-

ställning i förhållande till övriga vaktmästare i respektive kammare och tryckeriexpeditionen. Ett bifall till motionen skulle av dessa anledningar sannolikt föranleda en framställning om höjning jämväl av förste vaktmästarnas tjänsteställning.

Vad härefter angår de biträdande postvaktmästarnas löneställning vilja fullmäktige erinra, att före år 1948 ej blott de i postexpeditionen i andra kammaren tjänstgörande vaktmästarna innehade en högre löneställning än de flesta av de övriga vaktmästarna utan även samtliga vaktmästare på tryckeriexpeditionen och portvakterna, vilka åtnjoto ett lönetillägg av en krona per dag, som borttogs vid den från och med januari 1948 gällande löneeregleringen. Om de biträdande postvaktmästarna skulle uppflyttas i lönegrad, finge man sannolikt räkna med krav på motsvarande höjning även beträffande här nämnda befattningshavare; därmed skulle 1947 års organisationsplan löpa risk att helt upprivas.

Postvaktmästarna, vilkas tjänstgöringstid ej överstiger genomsnittstiden för övriga vaktmästare, ha vardera ett förskott från riksgäldskontoret för inköp av frimärken och som växelkassa. Dessa förskott ha under många år uppgått till 500 kronor men ha från och med innevarande år i andra kammaren höjts till 1 000 kronor. Handhavandet av detta förskott medför givetvis en viss risk för felräkningsförluster, men denna torde vara betydligt mindre än vid en expedition av motsvarande storlek, där allmänheten betjänas. Postvaktmästarna torde i förevarande hänseende böra jämföras med dem, som ha kassatjänstgöring inom andra riksdagens verk, och medgivas rätt att efter prövning av omständigheterna från fall till fall erhålla täckning för lidna förluster. — En mindre ersättning för sitt besvär med frimärksförsäljningen erhålla postvaktmästarna i den rabatt de åtnjuta från postverket. Denna uppgick under nästföregående år enligt inhämtad uppgift för andra kammarens postexpedition till sammanlagt 104 kronor.

Utskottet. De hos riksdagen anställda vaktmästarna ha vid den från och med 1948 genomförda omorganisationen av vaktmästarpersonalen vid riksdagen i lönehänseende uppdelats i tre olika grupper med placering i respektive 14, 12 och 10 lönegraden. Befattningarna sasom postvaktmästare och biträdande postvaktmästare ha placerats i 12 respektive 10 lönegraden. Såsom framhålles i den föreliggande motionen har före 1948 års omorganisation postvaktmästare i lönehänseende jämföras med kamrarnas förste vaktmästare och biträdande postvaktmästare hänförs till närmast därunder varande löneställning. Befattningarna som förste vaktmästare i kamrarna och i riksdagens kansli (tryckeriexpeditionen) äro placerade i 14 lönegraden, och de till den därefter följande kategorien hänförliga befattningarna i 12 lönegraden.

I förevarande motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de nu anställda postvaktmästarna placeras i lönegrad 14 och biträdande postvaktmästare i lönegrad 12 och att andra kammarens postvaktmästare och biträdande postvaktmästare, som innehaft denna syssla före och efter de nya anställnings- och löneförhållandena beslutades, få tillgodogöra sig denna löneförmån retroaktivt från och med år 1950. Motionen har avstyrkts av fullmäktige i riksgäldskontoret. Fullmäktige ha uttalat, att de funnit den nuvarande lönegradsplaceringen lämpligt avvägd. En lönegradsuppflyttning i enlighet med motionärens förslag skulle icke stå i överens-

stämmelse med 1947 års omorganisationsbeslut, enligt vilket förste vaktmästarna voro avsedda att närmast under övervaktmästaren erhålla en verklig förmansställning i förhållande till övriga vaktmästare i respektive kammare och tryckeriexpeditionen. Ett bifall till motionen skulle enligt fullmäktige innebära risk för att 1947 års organisationsplan skulle helt upprivas.

Enligt utskottets mening äro de av fullmäktige anförda synpunkterna värda ett visst beaktande. Utskottet är därför icke berett att tillstyrka en lönegradsuppflyttning för postvaktmästare och biträdande postvaktmästare i enlighet med motionärens förslag. Emellertid bör man enligt utskottets mening vid bedömningen av det föreliggande spörsmålet taga hänsyn till att ifrågavarande befattningshavare före 1948 i lönehänseende lågo i paritet med de grupper av riksdagsvaktmästare, som nu äro placerade i 14 respektive 12 lönegraden. Vid en jämförelse med löneställningen för riksdagens övriga vaktmästare — varvid utskottet bland annat beaktat vad fullmäktige anført i fråga om förste vaktmästares förmansställning — har utskottet funnit en jämkning av lönegradsplaceringen för postvaktmästare och biträdande postvaktmästare till 13 respektive 11 lönegraden skälig. Utskottet kan dock icke tillstyrka en retroaktiv tillämpning av den förhöjda lönegradsplaceringen såsom motionären föreslagit, utan lönegradsuppflyttningen torde på vanligt sätt få tillgodoräknas från och med ingången av det nästkommande budgetåret. Utskottet förutsätter att, därest utskottets förslag vinner riksdagens bifall, de nuvarande innehavarna av befattningarna såsom postvaktmästare och biträdande postvaktmästare komma i fråga vid tillsättandet av de till 13 respektive 11 lönegraden uppflyttade, motsvarande befattningarna.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionen **II: 44**, besluta, att de hos riksdagen anställda postvaktmästare och biträdande postvaktmästare skola från och med den 1 juli 1951 vara placerade i 13 respektive 11 lönegraden.

Stockholm den 17 april 1951.

På bankoutskottets vägnar:

F. SEVERIN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, Näsgård, Mogård, De Geer, Boo, Domö och Mossberger,*

från andra kammaren: herrar Severin, Fröderberg,* Nilsson i Landskrona,* Persson i Norrby, Sköldin, von Seth, Gavelin och Rosén.

* Ej närvarande vid justeringen.